

12. aug. 1830

FAKTA

Dato:

12. aug. 1830

Sidetal:

Dagbog A, side 63 recto – 66 verso

Dagbogens placering:

Det kgl. Bibliotek NKS 2923, 4°

Omtalte personer:

Carl Friedrich Bøbert

Holger Gustav Collett

Otto Collett

Peter Collett

Julius August Tetens

TRANSSKRIFTION

Den 12te Aug

Om Morgnen før endnu de Øvrige vare oppe gik Otto [Collet]¹ og jeg ad Fodstien til Grube Stullen hvor vi efter Aftale fik fat paa een af Arbeiderne der med en Fakkell i Haanden begyndte Vandringen med os ind ad Stullen og efter at vi havde passeret dem og varre komne ind i Gruben der her er lys gik vi igjennem en anden Stul dybere ind og kom saaledes til Schacten hvor man ved Hjælp af en Vinde trækker Malmen op fra Dybet hvor den udtrækkes. Naar man her træder fra den lysse Grube ind til Arbeidere i Mørket, mødes man strax af den utaaleligste Heede, der for en Deel frembringes ved det Baal der brænder for Lysningens Skuld, men for største Deelen dog kommer fra den i Dybden liggende Satz (det er Stedet hvor man for at gjøre Bjerget mørt og skikket til at bearbeide, opstaber en uhyre Masse Træ som antændes og saaledes gjennemheder Bjerget at man ikke er i Stand til •63 verso• at berøre det selv i temelig Afstand fra Baalet [og efter at det er udslukket]. Man bliver her ikke allene incomoderet af den stærke Heede; men Veiret er næsten færdig at forgaae, naar man træder ind fra Gruben hvor der er meget kolt, og Overgangen meget pludselig, fra den reene Luft [overstreget: der], til den af Røg opfyldte Huulning. Der findes nemlig ingen anden Udgang for Røgen en den Aabning hvorigjennem man træder ind, og fra det Øjeblik man er komen inden for Hullet befinder man sig som i en uhyre [overstreget: Huulning] [Skorsteen] hvor Soden allevegne hænger. Fra den Deel af Gruben stiger man ad Stiger dybere ned ind til man kommer til Stedet hvor Malmen vindes. Her er ligeledes [overstreget: endog] [naar] det store Baal er slukket og Malmen sprængt en Ild for at oplyse; og denne i Forening med Bjerget der efter Baalet endnu er saa Heed at man ei tør røre der ved, frembringer den mest utaalelige Heede. I faae Minutter springer Sveden allevegne ud paa enhver der opholder sig og for ikke at forbrænde sine Fødder maae man vel passe paa at staa paa et Bræt, •64 recto• for ikke at berøre Malmen. Arbeiderne der læsse Steenene i de Ballier der optrækkes ere iførte blodt en sort Skjorte og et Par tynde Benklæder, saa at deres Udvortes just ikke er smugt naar man i denne Dragt og sorte i Ansigterne saa dem belyste af den svagt blussende Ild. Det rædselsfulde ved at opholde sig her saa dybt under Jorden forøges undertiden ved Bjergmændenes Fortællinger om de Ulykker der have tildraget sig i deres Grube, man fortalte os saaledes her at der for føietid siden var omkomen een ved Røg, da han havde lagt sig paa et Sted hvor han blev qualtet uden at kunde finde Redning. Vi besaae siden de forskjellige Stuller og Satzer, der ikke bruges, til nogle af disse kan man blodt komme ved at passere over et Slags Broer, der ere anbragte over Dybden og hvor man vilde værre forloren naar man gled ud, da mange [af] Dybderne endog ere aldeles opfyldte af Vand, et maaske undtagen der har bestandig Iis. For ikke at vende tilbage igjennem Stullen valgte vi for

ogsaa at have prøvet det, at klatre op af Gruben •64 verso• ad den Vei som Arbeiderne undertiden betjene sig naar de stige op, og saaledes kom vi med en Smule Møie atter op i Lyset efter at have tilbragte en underholdende Time under Jorden. – Da Klokken imidlertid var bleven saa mange at vi kunde vente at det øvrige Huuspersonale var kommen op gik vi hjem, hvor jeg til min Glæde hørte at Assesoren² skulde reise til Hasselværket og vi saaledes vare befriede for ham i Dag. Omendskjøndt Regnveier besluttede vi os dog til at benytte hans Fraværelse og reise til Skutterud for at bese de der værende Koboldtgruber, hvor Her Bjergmester Bøbert³ havde lovet at viise os om paa det bedste. Student Bendice,⁴ Otto og jeg kjørte saaledes afsted Kl 2 og ankom dertil først Kl 5 da den Vei man kjører er meget bakket og Veiret desuden gjorde Veien des tungere. Vi toge ind til Bjergmesteren, der endnu beboer den gl: Vaaning under Bjerget, da den nye han har opført endnu ikke er færdig, og blev vel modtagen af denne meget nette Mand, der endnu er ung og ugift.

•65 recto•

Da vi havde udvilet lidet bestege vi de Heste han havde ladet opsadle og tog saaledes Veien op ad Bjerget, der undertiden er meget steil og aldeles ikke skikket til at pasere med større Vogne, da den paa enkelte Steder forekom mig brattere end Kronkleven. Veien er ikke destomindre vel værd at passere, da den er meget romantisk og vild, man har paa nogle Steder mellem Klipperne vide Udsigter hvilke vi dog ikke ret kunde nyde formedelst det stærke Regnveier og den tykke Taage. Historier om Bjørnene der opholde sig i en Aas $\frac{1}{4}$ Miil fra Skutterud og hvoraf 2 allerede vare skudte, han fortalte ogsaa at Graabeinen undertiden har gjorde stor Skade paa Kreaturerne; vi fik imidlertid ikke nogle af disse Herrer isigte. Da [vi] vare komne paa Ryggen af Aasen, kom vi til de ypperlige Gruber der ere udstragte over Bjerget og til den Ende indelte i den nordre, søndre og mellem Gruberne i enhver af disse Indelinger findes de enkelte Gruber betegnede ved Nummer eller Navn. Da Koeboltværket drives meget stærkt er her ogsaa en stor Virksomhed og en heel Deel Huuse hvoriblandt nogle ret snurige 8 Kantede, ere opførte •65 verso• for at give Arbeiderne Lye om Natten, da en stor Deel af dem ere langveis fra og kun kan gaae hjem om Løverdagen, for da at indfinde sig næste Mandag paa Arbeidet. Vi vare ei saa heldige at komme betids nok for at see det i fuld Gang men overalt saa man Skurene, hvor en stor Deel sidde og hugge Malmen og overalt i Gruberne Stiger Vinder Skubkarre og Værktøi der nok som betydede Virksomhed og Drift; man behøver blot at sige at de drives med over 600 Mand, foruden den Mængde Heste der ere beskæftigede med at bringe Malmen til Værket. Med Undtagelse af Stullerne ere Gruberne her allevegne lyse da man forend Her Bøbert blev ansat var af den Mening at Kobalten blot fantes i Overkanten af Bjerge, imidlertid har han nu ved Forsøg overbeviist sig om at den ligesaavel findes i Dybet, og har han til den Ende indrevet en Stil som skal sættes i Forbindelse med

Gruben og denne da arbeides dybt ned. Da vi vare i den Grube til hvilken Stullen skal lede, kunde vi allerede føle hvorledes Bjerget blev varmt af de Ild der brænte i Stullen og da Bjergmesteren for at undersøge om [hans] Beregninger vilde slaae til havde •66 recto• ladet Bjerget bore, kunne vi da han drog een af de Talle [ud], der vare satte i Hullet for at udholde Vand, see Ilden brænde dybt i Bjerget ja endog høre den knage der. Da vi vare stegne op af denne allerede temmelig dybe Grube og endnu beseet en Deel af de øvrige, førte Bjergmesteren os til et meget smukt Partie hvor man imellem [Fieldene] seer et Kjær der er indesluttet af høie Træer paa den ene Side og har paa den anden en mere aaben Plads hvor en herlig Udsigt af Ringeriget til aabner sig; man kan herfra see Kronkleven, og Biergene høit oppe i Tellemarken; der findes [ved] denne lille Søe endnu et at mærke nemlig en lille Øe, [der] formodentlig fremkomet ved Blomster og Søegræs, bevæger sig svømmende paa den formedelst [overstreget: dens] [sin] Omgivelser næsten sorte Søe. Paa Tilbageveien saa vi Skolebygningen, der ligger paa Toppen af et Fjeld og hvor over 60 Børn underviises; i Nærheden heraf er Kruttaarnet, til Opbevaring af det Krut der hyppig bruges til Sprængningen af Fjeldet. [Da] Regnen vedblev at øsse ned og vi befandt os i en Høide hvor vi vare inde i Skyerne og følgelig fik Væden fra første Haand, saa besluttede vi at tiltræde Tilbageveien •66 verso• og efter at være blevet dygtig vaade ankom vi igjen til Bjergmesterens Bolig, hvorfra vi efter at have spiiist til Aften tog Veien tilbage til Buskerud. Ved hvor Ankomst fik jeg Brev ifra Moder, det var bleven bragt af Thetens,⁵ der i hvor Fraværelse havde været paa B.; men da han som Fodgjænger havde indeelt sin Tid fortsatte han efter et lidet Ophold igjen Touren til Kongsberg ifølge med Holger Collet⁶ og Stud: Baumand,⁷ der [begge] havde gjort ham Selskab fra Christiania.

¹ Otto Collett.

² Peter Collett.

³ Carl Friedrich Bøbert.

⁴ Uidentificeret.

⁵ Julius August Tetens.

⁶ Holger Gustav Collett.

⁷ Formodentlig Niels Heinrich Gustav Baumann (1808-1884) eller Ludvig Adolph Baumann (1809-1878), sønner af August Christian Baumann (1770-1831), direktør for sølvværket ved Kongsberg.

at bevogt de, selv i karnetig Offled fra
Lualst ^{og efter altsid med guld} ~~Man~~ ~~Chung~~ ~~for~~ ~~ikke~~ ~~allem~~ ~~incomoda~~
end af de store gader; man bliver i en rokke
fordi at fange, naar man broder ind for
Gulden, selv den er meget bold, og Ophængene
meget glimdelig, fra den varme Luft, der
den af sig siggelder Gulden. Der findes man
sig ingen anden Gtzen for Ligen og den
Chobing, hvorigen man broder ind, og fra
at Guldet man er kommen inden for Gulldet
besteder man sig i en ^{sig} ~~ingen~~ ~~Gulden~~
Guldet uden allangene Gtzen. Der findes
end af Gulden, hvor man at Gtzen og Ligen
ind til man kommer til Gulddet, hvor
Malman, mindre, for en sigelade ^{naar} ~~ind~~
det store Lual og Gulddet og Malman, hvor
en Gtzen for at sig sig og Ligen i Ligen
ind Gtzen, der sig Lual ind en sig
Lual at man er for roge der ind, frembringer
den kampf, itaalige Gtzen. I Ligen Malman
Ligen, Lual, allangene ind en sig der
sig sig sig og for ikke at sig sig, sein Lual
man man ind sig sig at sig sig at Lual,

1111 65
No er fant indtil det besynderlige i de gøttis
færd, ladet aff alle i de færdes Røder og i de
gøttis, som under alle en meget stiel og ledet alle
skikkeligt til de gøttis og stierne Røder, de de
gøttis ind alle stierne fornem mig Røderne and
Løvedlerne. Røderne er alle detomindes ind med
de gøttis, de der er meget voverligt og vilde, men
for gøttis nogle stierne mellem Røderne med alle
færdes stielte i de, idet det end er ind for.
ind alle de stierne Røderne og de alle stierne.
Løvedlerne ind alle mig gøttis Røderne ind med
Løvedlerne ind. Røderne ind alle stielte i de
ind med fra Røderne og fornem Røderne med
stielte, som fortæller og som de Røderne ind med.
ind som gøttis stierne Røderne gøttis Røderne ind
stielte ind alle ind alle ind alle stielte stielte.
de mere hører gøttis Røderne og stielte, som i
de de gøttis Røderne ind alle ind alle ind
Løvedler og de der ind alle ind alle, stielte
ind alle ind alle ind alle ind alle stielte
stielte ind alle stielte Røderne ind alle ind alle
Røderne. De Røderne ind alle ind alle ind alle
for gøttis ind alle stielte Røderne og ind alle ind alle
ind alle ind alle ind alle ind alle ind alle

for at jens Arbejdere hys en Platte, da nu
for Nær af dem var Længere fra og Lige saa
gaaende om Længden, for at de indfandt sig
med Manden og Arbejdet. Vi maa se for sig
lige at Længden betede med for at saa alle faldt Gaa
med unavall for med Døren, for at faldt med
faldt og guld Mellem og unavall i Gæsternes
Stige og Stier og Høveder den med sin betyde
Wirkend og Arbejd; man besejre med at faldt
at de stier med om 600 Mand, foruden den
Mange gæste der var besjeflige med at bringe
Mellem til Borch. Med Mandag alle af Stallerne
med Gæstene for alle nyere hys, da man
forand sig Borcht blev unavall med af den Men
ning at Løbets med faldt: Anvendt af
Hjort, indlæst for sin med toffig om
berneff sig om alle hys, med faldt:
Hjort, og for sin til hys, indvænt an Stal
for Stal faldt: Indvænt med Gæstene og
den da arbejdet stalt med. Da vi maa: den
Gæst til Gæstene Staller stalt la de, Lørd vi
allerede faldt faldt hys, med unavall af
den Stal der betede: Staller og de Gæst med faldt for
at maa faldt om Længden med faldt til faldt

y efter et mere blødt dygtig maade anden
ni i nye dit. Lynganstrømme Løst, for og nu et
at som kjæft til Løst og by Børn tilbage. til Børn.
Først. Med mere Andenst fik jeg Børn i fra Møder
til mere blødt Børn af Støtens, der i for tre
moralp første moralp Børn man de for som det.
yngre fante indant sit tid faldte for efter
at det Løst nye Børn til Børnens, ifølge
med Løst Løst y Børn. Børnens, der Børn
for Børn fra Christania. den 13. Børn. de Børn
i dag nye Børn til Børn og for det Børn
for og maten at Børn, man de for nye
Børn nye nye Børn Børn de for Børn til
Børn, y de for nye Børn Børn Børn
for Børn Børn, man Børn Børn at
maten nye dit at nye til Børn for for nye
Børn for Børn af Børn Børn, de for Børn
Børn Børn Børn Børn: Børn Børn Børn
af Børn, for Børn Børn Børn at nye Børn.
Børn Børn Børn for Børn de Børn Børn.
Børn for Børn Børn y for Børn Børn
Børn at nye Børn Børn. Børn Børn for Børn
med Børn Børn Børn Børn for Børn
af nye af for Børn, at det Børn for